

1. Dit is Frankrijk

1.1 Lascaux

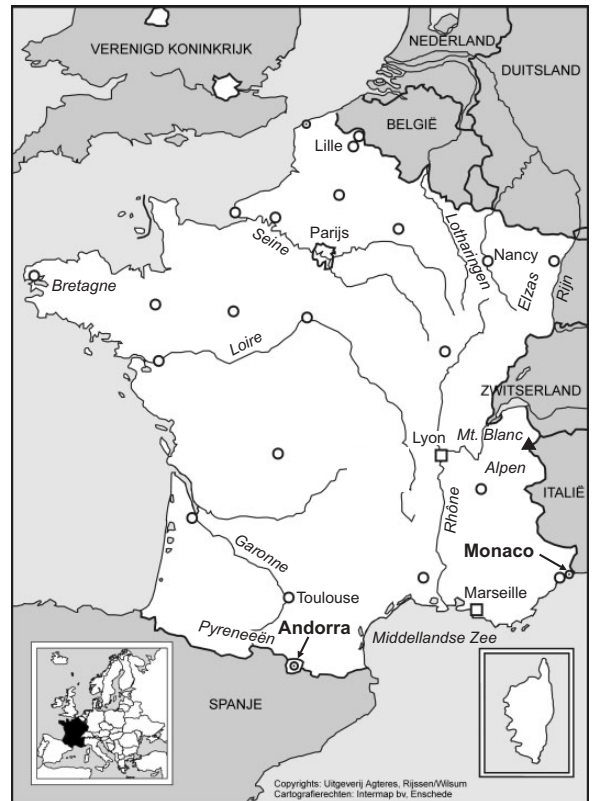
Duizenden jaren geleden schilderden mensen in het zuidwesten van Frankrijk in de buurt van Lascaux (je zegt: "Las-koo") allerlei dieren op de wanden van grotten. Dit is het eerste wat wij weten van de bewoners van het land dat wij Frankrijk noemen. In de Romeinse tijd heette dit land Gallia. De bewoners waren Kelten.

1.2 460 na Chr.

Veel weten wij niet van dit volk. Direct na de Romeinse tijd werden zij onder de voet gelopen door Germaanse stammen die zich Franken noemden. Vanaf die tijd spreken wij van het Frankische Rijk en nog later van Frankrijk.

1.3 landschap

Er is in Frankrijk een grote afwisseling te zien in het landschap. In het westen en noordwesten is een groot deel van Frankrijk vrij vlak. Iets verder naar oost en zuid is het heuvelachtiger. Helemaal in het zuiden en in het zuidoosten (in de buurt van Italië) zijn hoge bergen te vinden: de Pyreneeën en de Alpen. De op twee na hoogste berg van Europa ligt op de grens met Italië. Er ligt altijd sneeuw op en hij heet Mont Blanc (in het Nederlands vertaald: "Witte Berg").

1.4 rivieren

In Frankrijk stromen vijf grote rivieren:
1. de Rijn; 2. de Seine (je zegt: "Sè-ne"); 3. de Loire (je zegt: "Lwaa-re"); 4. de Garonne; 5. de Rhône. De Seine en de Rhône worden het meest gebruikt voor vrachtvervoer per boot.

1.5 klimaat

Het land kent verschillende klimaatvormen:
a. in het westen het zeeklimaat (koele zomers, zachte winters en neerslag: vooral regen);
b. naar het oosten een overgang van het zeeklimaat naar het landklimaat (koude winters, warme zomers en neerslag: vooral sneeuw in de winter);
c. in het zuiden (Rhônedal en Middellandse-Zee kust) het Middellandse-Zee klimaat (zachte winters met veel regen en droge, warme zomers).

1.6 platteland en steden

Rond het jaar 1850 woonde driekwart van de Franse bevolking op het platteland. In de jaren daarna werden er veel fabrieken in en rond de steden gebouwd. Steeds meer mensen kregen werk in die fabrieken. Ze kwamen van het platteland en moesten een huis hebben. In 1930 woonde de helft van de Franse bevolking al in de steden. De steden bleven groeien en de dorpjes werden steeds kleiner. Nu woont ongeveer 75% van de Franse bevolking

Oude tekeningen in grotten in de buurt van Lascaux

in de steden.

1.7 dichtbevolkt De gebieden in Frankrijk waar veel industrie is, zijn ook meestal de dichtstbevolkte gebieden. Hetzelfde zie je bijvoorbeeld ook in Duitsland en in Nederland: waar veel werk is, daar gaan ook veel mensen wonen.

1.8 problemen Waar veel mensen bij elkaar wonen, moeten altijd extra problemen worden opgelost. Zoals bijvoorbeeld ingewikkelde verkeersproblemen, zorgen voor genoeg parkeergelegenheid of schoonhouden van de lucht. In veel Franse steden hebben ze daar nog steeds geen oplossing voor. Ook zijn er nog te weinig huizen om te kunnen wonen. Vooral in grote steden zoals Parijs, moet er veel tijd aan dit soort problemen worden besteed.

Een Frans dorpje

1.9 provincie-stadjes De Franse regering probeert daarom meer woonruimte te maken in andere steden zoals Lyon, Marseille, Lille, Toulouse en Nancy. Toch zou men het liefst zien, dat meer Fransen weer gingen wonen en werken in de provinciestadjes op het platteland.

1.10 godsdienst Meer dan 80% van de Fransen noemt zich rooms-katholiek (dat is meer dan twee keer zoveel als in ons land; in Nederland heb je weer veel meer protestanten dan in Frankrijk). Daarnaast zijn er ook mensen die uit één van de vroegere kolonies van Frankrijk komen, zoals uit de Noord-Afrikaanse landen Marokko en Algerije. Deze mensen zijn meestal moslim.

2. Bestuur

2.1 republiek Frankrijk is een republiek. Aan het hoofd van de republiek staat de president. We noemen zo'n president het staatshoofd. De Franse president benoemt, als hij gekozen is, een regering. De man of vrouw die deze regering leidt, noemen we de premier (je zegt: "prum-jee"). De Franse regering wordt gecontroleerd door het parlement. Dit parlement bestaat uit de Senaat en de Nationale Vergadering. Die zijn te vergelijken met onze Eerste en Tweede Kamer.

2.2 Clovis Frankrijk is niet altijd een republiek geweest. Al in 481 na Christus was er een Frankisch koninkrijk met koning Clovis. Bekender is natuurlijk Karel de Grote. Zijn rijk bestond niet alleen uit Frankrijk. Hij was ook de baas in delen van Spanje, Italië, Duitsland, Luxemburg, België en Nederland. Tot aan 1792 is Frankrijk een koninkrijk gebleven.

2.3 Napoleon Onder Napoleon Bonaparte werd Frankrijk een keizerrijk. Daarna was Frankrijk de meeste jaren een republiek. Nu spreken we vanaf 1958 van de Vijfde Franse Republiek.

3. Middelen van bestaan

3.1 geld verdienen Met middelen van bestaan bedoelen we allerlei dingen, waarmee je je geld kunt verdienen. De Fransen verdienen hun geld o.a. met landbouw, visserij, handel, toerisme, vervoer en industrie. Bekend is hun textiel- en kledingindustrie.

De helft van de werkende mensen in Frankrijk zijn vrouwen. Dat is erg veel. Daarom zijn er in Frankrijk veel crèches (je zegt: "kres-jes") waar de kleine

kinderen worden verzorgd.

3.2 industrie en handel

De Franse fabrieken maken o.a. auto's, vliegtuigen en wapens. In de omgeving van Parijs en ten oosten daarvan (Elzas en Lotharingen) is veel van deze industrie te vinden. Lotharingen is het belangrijkste mijnbouwgebied van Frankrijk. Hier wordt o.a. steenkool en ijzererts uit de grond gehaald. Er werken veel mensen in de metaalindustrie. Ook de chemische (je zegt: "gee-mie-se") industrie en de textielindustrie zijn belangrijk.

Die industrieproducten verkoopt Frankrijk vooral in andere West-Europese landen, de Verenigde Staten en Japan.

TGV's: hogesnelheidstreinen

3.3 visserij en landbouw

De Franse visserij vinden wij voornamelijk bij Bretagne en langs de Middellandse-Zee kust. Zo'n beetje de helft van alle Franse grond wordt gebruikt voor de landbouw. Vooral de verbouw van graan en het houden van vee neemt veel van die grond in beslag. Nergens in Europa worden zoveel vlees- en zuivelproducten geproduceerd (gemaakt) als in Frankrijk. Ook is Frankrijk het land dat de meeste wijn produceert van alle landen in de wereld. Net als in Duitsland vind je de verbouw van druiven vooral op hellingen in rivierdalen, in heuvelachtige gebieden in Frankrijk.

3.4 dienstverlening

Maar liefst ongeveer 70% van alle Fransen verdient zijn geld in de dienstverlening. Oubers, chauffeurs, leerkrachten, enz., zijn allemaal mensen die in de dienstverlening werken.

3.5 toerisme

Mensen gaan graag op vakantie in Frankrijk. Deze vakanties kosten allemaal geld. Frankrijk verdient hier veel geld mee. Toeristen gaan vooral naar de kusten van Frankrijk en naar de heuvels en bergen, die Frankrijk kent. Frankrijk is al jaren het land dat door Nederlandse toeristen het meest wordt bezocht van alle vakantie landen in de wereld!

3.6 vervoer

Frankrijk is een groot land. Veel mensen reizen daarom met de trein of het vliegtuig. Bekend is de TGV. (In het Nederlands: hogesnelheidstrein.) Veel vervoer gaat ook over de weg. Er ligt voor ongeveer 1,5 miljoen kilometer aan wegen door heel Frankrijk. Vaak moeten chauffeurs, die van de grote snelwegen gebruik maken, op verschillende plaatsen tol betalen om over die wegen te mogen rijden.

4. Op bezoek in de hoofdstad

4.1 Parijs

Al in 987 na Christus was Parijs het middelpunt van het rijk van de Franken. De stad ontstond op en rondom een eilandje midden in de rivier de Seine. Sinds die tijd is de stad de hoofdstad van Frankrijk gebleven. In deze hoofdstad werkt nu een kwart van alle Fransen die een baan hebben. Ook heeft Parijs de grootste binnenhaven van Frankrijk. Van alle Franse steden staan de meeste fabrieken in Parijs of omgeving.

4.2 toeristen

Natuurlijk kennen de toeristen de Eiffeltoren, de Arc de Triomphe, (je zegt: "Trie-omf") de fraaie brede boulevards (je zegt: "boe-le-vaars") en de mooie wijk Montmartre.

De boulevards zijn pas in de tweede helft van de vorige eeuw aangelegd. Hierdoor werd Parijs ruimer. Toch staat Parijs nu

Eiffeltoren, Parijs

bekend om zijn verkeersopstoppingen en om zijn herrie. Gelukkig heeft de stad een metro waarmee miljoenen mensen vlug op de plaats van hun bestemming kunnen komen. Ook is Parijs bekend vanwege de bedrijven en winkels van de grote modeontwerpers.

4.3 grote stad

Het is bijna onmogelijk om in een paar woorden te beschrijven wat er allemaal te zien is in Parijs. Wat we wel moeten weten, is dat Parijs een enorm grote stad is. Parijs bestaat uit een oude binnenstad met daaromheen een aantal gemeenten. Sommige van deze steden bestonden al voordat ze bij Parijs hoorden, andere gemeenten zijn nieuw aangelegd. Door huizen-, kantoor- en fabrieksbouw zijn ze aan Parijs vastgegroeid.

5. Andorra

5.1 land in de bergen

Tussen Frankrijk en Spanje in ligt het kleine landje Andorra, in het gebergte de Pyreneeën. Maar liefst 40% van Andorra ligt meer dan 2000 meter boven de zeespiegel.

Naast de Andorranen wonen er in Andorra Spanjaarden en Fransen.

Het is een heel goedkoop land: de mensen in Andorra hoeven bijna geen belasting te betalen, zodat de producten die er worden verkocht niet duur zijn. Daarom gaan nogal wat mensen uit andere landen eens even een "dagje winkelen" in Andorra. Er komen veel toeristen naar toe voor vakantie. De Andorranen verdienen daarom hun geld vooral met toerisme.

6. Monaco

6.1 klein, maar dichtbevolkt

Monaco is het op één na kleinste landje van de wereld. Op nog minder dan twee vierkante kilometer grond wonen meer dan 30.000 mensen. Het is hiermee het dichtstbevolkte land van de wereld.

Ook in Monaco hoeven de mensen bijna geen belasting te betalen. Het staatshoofd van dit land is een prins. Toeristen zorgen voor het meeste geld dat in Monaco wordt verdiend. Heel bekend zijn de Rally (je zegt: "Rellie") van Monte Carlo en de Grand Prix (je zegt: "Kran Prie") van Monaco. Veel mensen komen naar deze autosportwedstrijden kijken.

Monaco

7. Om te weten

	Oppervlakte	Aantal inwoners	Hoofdstad	Taal (belangrijkste)	Godsdienst (belangrijkste)	Staatsvorm
Frankrijk	543.965 km ²	± 59 miljoen	Parijs	Frans	Rooms-katholieken	Republiek
Andorra	468 km ²	± 65.000	Andorra la Vella	Catalaans	Rooms-katholieken	Vorstendom
Monaco	1,95 km ²	± 32.000	Monte Carlo	Frans	Rooms-katholieken	Vorstendom

8. Aardrijkskundespellen

8.1 Letterspel

In het onderstaande letterblok zijn tien namen en gebeurtenissen verborgen, die met deze les te maken hebben. Ze zijn van links naar rechts en van boven naar beneden, of van rechts naar links en van beneden naar boven in het onderstaande letterblok verborgen. Kleur met een kleurpotlood de juiste namen en zet ze op de lijntjes onderaan de bladzijde. Je kunt de antwoorden ook vinden wanneer je de vragen in vragenspel A (basisstof) goed hebt beantwoord!

L	O	T	H	A	R	I	N	G	E	N	W	A	Z	X
T	V	G	H	J	I	H	B	J	N	K	F	N	Y	Y
Y	V	N	K	E	L	T	E	N	M	J	H	D	L	K
S	V	F	G	H	Y	T	U	Y	T	S	Z	O	M	O
I	J	K	L	R	D	A	Q	M	N	X	G	R	Y	C
V	V	D	E	R	T	P	O	J	K	L	N	R	M	A
O	X	A	W	IJ	N	V	B	G	H	J	K	A	M	N
L	Q	Z	A	D	F	H	J	K	L	O	M	N	P	O
C	V	B	N	J	K	A	I	L	L	A	G	V	G	M
T	R	D	X	C	K	J	L	H	U	I	O	P	B	V
R	O	O	M	S	-	K	A	T	H	O	L	I	E	K
X	Z	S	D	R	T	Y	U	I	O	M	N	B	H	G
V	G	F	D	R	N	A	P	O	L	E	O	N	N	J
K	L	L	O	P	M	N	B	G	F	C	D	H	N	U
V	G	H	K	E	I	L	B	U	P	E	R	I	N	V

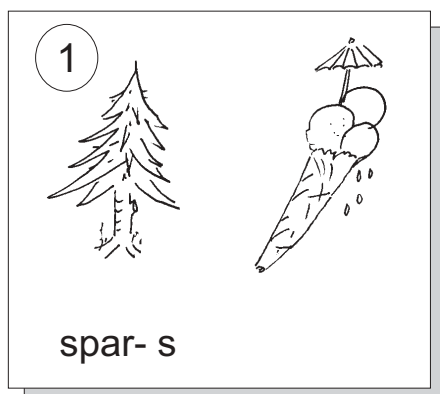
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

8.2 Vragenspel A: basisstof (de antwoorden kun je terugvinden in de tekst of in het letterspel)

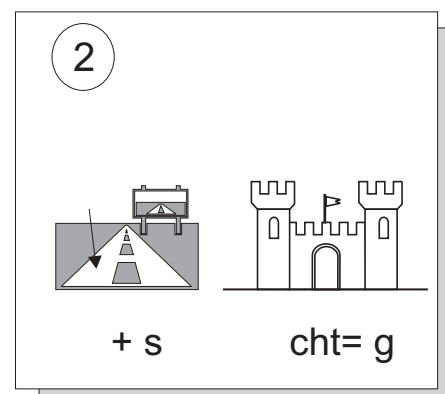
1. Hoe heetten de inwoners van Frankrijk in de Romeinse tijd?
_____
2. Hoe noemden de Romeinen Frankrijk?
_____
3. Hoe heet het belangrijkste mijnbouwgebied van Frankrijk?
_____
4. Welke beroemde keizer leefde er rond 1800 in Frankrijk?
_____
5. Wat de godsdienst betreft noemen de meeste Fransen zich: _____
6. Hoe noemen we een land dat als staatshoofd een president heeft, zoals Frankrijk?
_____
7. Hoe heette de eerste Frankische koning?
_____
8. Om welke drank is Frankrijk heel bekend?
_____
9. Welk landje ligt hoog in de bergen en verdient vooral geld aan toerisme?
_____
10. Hoe heet het dichtstbevolkte landje ter wereld?
_____

8.3 Puzzelspel A

Hieronder zie je twee rebussen. In deze rebussen zijn aardrijkskundige namen uit Frankrijk verborgen. Probeer er eens achter te komen welke namen in de rebussen zijn verborgen en zet ze op de lijntjes achter de nummers. Succes! (De namen van deze twee plaatsen kun je ook terugvinden in topospel A.)

1. _____

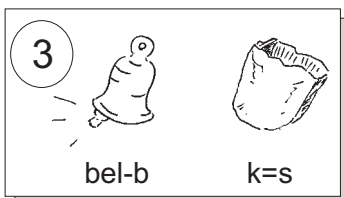
2. _____

8.4 Vragenspel B: extra stof

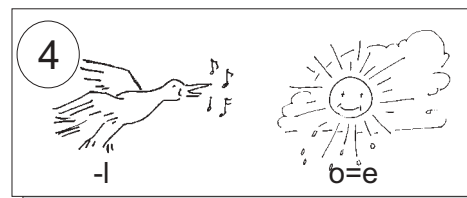
11. Welk woord gebruiken wij als we het hebben over de verbouw van tarwe, fruit, olijven, enz.?
_____
12. In de tijd van de Romeinen waren de Kelten de baas in Frankrijk. Ze werden ook wel Galliërs genoemd. Kun jij verklaren, waarom?
_____
13. Kijk eens op de kaart van Frankrijk. Wat voor een soort klimaat vinden we in Bretagne?
Kies uit: a. Middellandse-Zee klimaat   b. landklimaat   c. zee klimaat
(Zet een cirkel om het goede antwoord.)
14. Kun jij twee automerken noemen, die in Frankrijk worden gemaakt?
_____
15. Hoe heet het grote eiland, dat hoort bij Frankrijk, in de Middellandse Zee ligt en waarvan een groot deel van de bewoners Italiaans spreekt? Zoek dit eens op in je atlas.
_____

8.5 Puzzelspel B

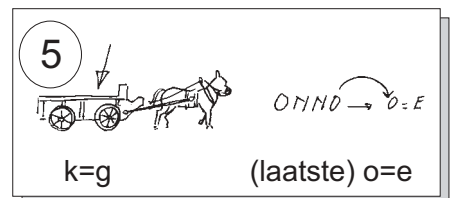
Hieronder zie je drie rebussen. In deze rebussen zijn aardrijkskundige namen uit Frankrijk verborgen. Probeer er eens achter te komen welke namen in de rebussen zijn verborgen en zet ze op de lijntjes achter de nummers. Succes! (De namen van deze drie plaatsen kun je ook terugvinden in topospel B.)

3. _____

4. _____

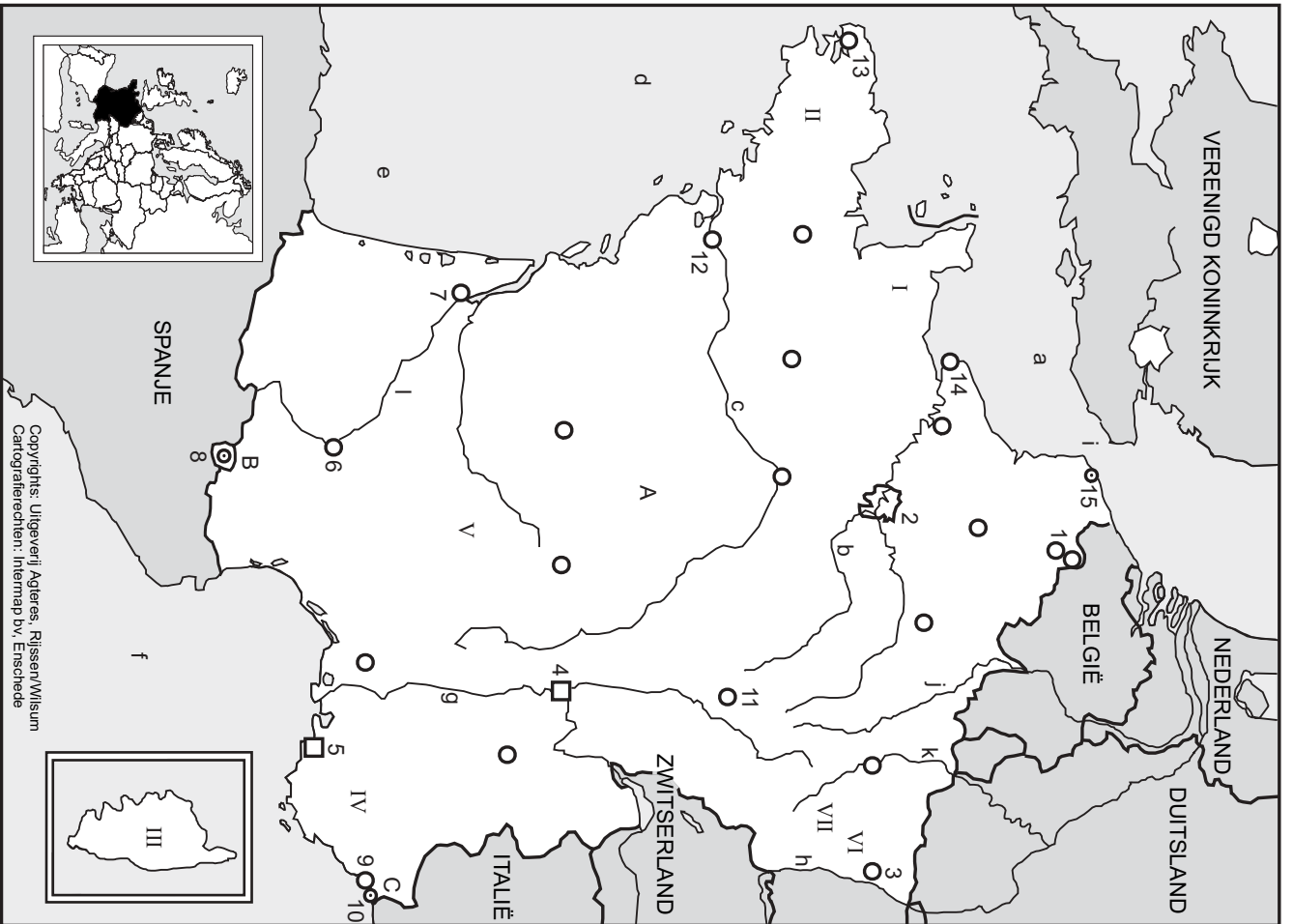

5. _____

8.6 Snuffelspel

Er zijn ook vragen die je niet één-twee-drie kunt beantwoorden. Je zult voor de antwoorden moeten zoeken in het documentatiecentrum, in een atlas, in een elektronische encyclopedie, op internet, enz. Vijf van zulke vragen staan hieronder. Kun jij de antwoorden op deze vragen ontdekken? Schrijf de antwoorden op je snuffelspelkaart. Doe je best en veel succes!

16. Noem eens de namen van enkele kaassoorten die Frankrijk verkoopt.
17. Zoek in je atlas de buurlanden van Frankrijk op.
18. Kleur op je kaart op blz. 20 de wijngebieden paars en geef die gebieden de letter W (wijnbouw).
19. Wanneer leefde Napoleon Bonaparte precies? Vertel in het kort iets over zijn leven.
20. Door wie is de Eiffeltoren gebouwd? Wanneer is dit gebeurd en waarom is deze toren gebouwd?

8.7 Topospel

Zoek in je atlas de aardrijkskundige namen van Frankrijk op, die overeenkomen met de gegevens in het kaartje hiernaast. Zet de juiste namen op de lijntjes achter de letters of nummers. Let op: hoofdletters (A t/m C) zijn landen, cijfers (1 t/m 15) zijn plaatsen, kleine letters (a t/m l) zijn wateren en Romeinse cijfers (I t/m VII) zijn gebieden. Om je te helpen hebben we voor jou de eerste letter al vermeld. Succes met je speurtocht!

Topospel A: basisstof

Topospel B: extra stof

A. F	8. A
B. A	9. N
C. M	10. M
1. L	11. D
2. P	12. N
3. S	13. B
4. L	14. L
5. M	15. C
6. T	i. N
7. B	j. M
a. H	k. M
b. S	l. G
c. L	IV. P
d. A	V. A
e. G	VI. E
f. M	VII. V
g. R	
h. R	
I. N	
II. B	
III. C	

8.1 Letterspel

L	O	T	H	A	R	I	N	G	E	N	A			
											N			
			K	E	L	T	E	N			D			
S											O	O		
I											R	C		
V											R	A		
O			W	I	J	N					A	N		
L												O		
C						A	I	L	L	A	G		M	
R	O	O	M	S	-	K	A	T	H	O	L	I	E	K
						N	A	P	O	L	E	O	N	
						K	E	I	L	B	U	P	E	R

8.2 Vragenspel A

1. Kelten
2. Gallia
3. Lotharingen
4. Napoleon (Bonaparte)
5. Rooms-katholiek
6. Republiek
7. Clovis
8. Wijn
9. Andorra
10. Monaco

Arc de Triomphe

8.3 Puzzelspel A

1. Parijs
2. Straatsburg

8.4 Vragenspel B

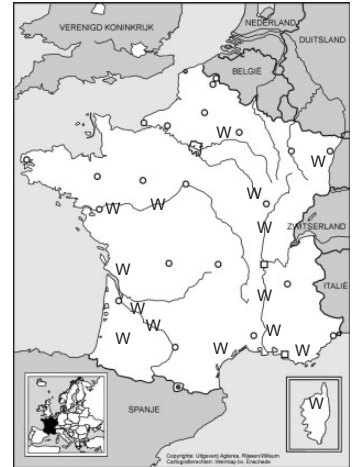
11. Landbouw
12. Frankrijk heette in die tijd Gallia, vandaar het woord Galliërs
13. Zeeklimaat
14. Citroën, Peugeot, Renault
15. Corsica

8.5 Puzzelspel B

3. Elzas
4. Vozezen
5. Garonne

8.6 Snuffelspel

16. Enkele Franse kaassoorten zijn: Brie, Camembert, Gruyère en Roquefort.
17. Buurlanden van Frankrijk: Verenigd Koninkrijk, België, Luxemburg, Duitsland, Zwitserland, Italië, Monaco, Andorra en Spanje.
18. Zie het kaartje hiernaast.
19. Napoleon Bonaparte werd in 1769 geboren op het eiland Corsica. In 1793 werd hij generaal van het Franse leger en veroverde grote delen van Europa (o.a. Nederland en België). In 1804 liet hij zichzelf tot keizer van Frankrijk kronen. Zijn vrouw Joséphine de Beauharnais werd keizerin. Na verschillende oorlogen te hebben verloren (o.a. in 1815 bij Waterloo in België) werd hij door de Engelsen verbannen naar het eiland St. Helena (midden in de Atlantische Oceaan, ten westen van Afrika), waar hij overleed in 1821. Napoleon zorgde voor nieuwe wetten, die we tot op de dag van vandaag nog (voor een deel) toepassen.
20. De Eiffeltoren is gebouwd door de Franse ingenieur Eiffel, voor de wereldtentoonstelling die in Parijs plaatsvond, aan het eind van de vorige eeuw (1889).

8.7 Topospel A

- A. Frankrijk
- B. Andorra
- C. Monaco
1. Lille
2. Parijs
3. Straatsburg
4. Lyon
5. Marseille
6. Toulouse
7. Bordeaux
- a. Het Kanaal
- b. Seine
- c. Loire
- d. Atlantische Oceaan
- e. Golf van Biskaje
- f. Middellandse Zee
- g. Rhône
- h. Rijn
- I. Normandië
- II. Bretagne
- III. Corsica

8.7 Topospel B

8. Andorra la Vella
9. Nice
10. Monaco
11. Dijon
12. Nantes
13. Brest
14. Le Havre
15. Calais
- i. Nauw van Calais
- j. Maas
- k. Moezel
- l. Garonne
- IV. Provence
- V. Auvergne
- VI. Elzas
- VII. Vozezen